

ВІДГУК
офіційного опонента
кандидата педагогічних наук, доцента
Коробейніка Віталія Анатолійовича
про дисертацію **Чжан Ліана**
«УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ З ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ УНІВЕРСИТЕТУ (НА
ПРИКЛАДІ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ)»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Актуальність теми наукової роботи та її зв'язок із галузевими науковими програмами. Здоров'я населення є одним із ключових факторів розвитку суспільства. Здорова нація здатна повноцінно розвиватися та досягати успіхів у всіх сферах життя. У сучасному світі спорт є важливим інструментом для зміцнення здоров'я населення та розвитку нації. Він сприяє підвищенню фізичної підготовки, витривалості, а також розвитку таких важливих якостей, як командний дух, дисципліна, воля до перемоги. Китайська Народна Республіка приділяє велику увагу фізичному вихованню населення. Уряд КНР розробив низку правових документів, які спрямовані на покращення якості фізичного виховання та створення конкурентоспроможних фахівців у галузі спортивного виховання.

Серед найважливіших правових документів, що регулюють питання фізичного виховання та спорту в КНР, можна виділити такі: Закон про спорт КНР, який визначає основні принципи та напрями розвитку фізичного виховання та спорту в КНР; Національна програма зміцнення здоров'я, яка визначає основні завдання та напрями роботи з охорони здоров'я населення в КНР. Крім того, у КНР розроблено програмні документи для ЗЗСО та ЗВО, стандарти фізичного розвитку китайського суспільства. Ці заходи сприяють підвищенню рівня фізичної підготовки населення КНР та зміцненню здоров'я нації.

У результаті реалізації цих заходів у КНР було досягнуто значних успіхів у розвитку фізичного виховання та спорту. КНР є ключовим гравцем у світі великого спорту. Китайські спортсмени регулярно завойовують медалі на Олімпійських іграх та інших міжнародних спортивних змаганнях. Успіхи КНР у розвитку фізичного виховання та спорту є прикладом для інших країн. Вони показують, що приділяючи належну увагу фізичному вихованню населення, можна досягти значних успіхів у розвитку суспільства. Управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки) є актуальним та важливим завданням, яке відповідає вимогам сучасного світу та реформи освіти в КНР. Дослідження, присвячене цьому завданню, може сприяти його вирішенню та підвищенню якості підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Підкреслимо, що дисертація виконана в межах науково-дослідної роботи кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця за темою № 40/2017-2018 «Формування системи внутрішнього забезпечення якості освіти у вищому навчальному закладі» (номер державної реєстрації 0117U000425).

Найбільш істотні наукові результати, що містяться в дисертації.

Розроблено теоретичні основи управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету. Визначено основні принципи, критерії та показники якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання. Запропоновано модель управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету та експериментально доведено її ефективність.

Проведено комплексний аналіз стану управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університетів Китайської Народної Республіки. Розроблено і впроваджено в освітню практику

методичні рекомендації щодо підвищення якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університетів Китайської Народної Республіки.

Як позитивне відмітимо, що Чжан Ліан обґрунтував необхідність системного підходу до управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету. Визначено, що якість підготовки бакалаврів з фізичного виховання визначається якістю освітнього процесу, а також якістю науково-дослідної та інноваційної діяльності університетів. На основі проведеного аналізу стану управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університетів Китайської Народної Республіки дисертант визначив основні проблеми, які перешкоджають підвищенню якості підготовки фахівців у галузі фізичного виховання.

Чжан Ліан розробив і впровадив в освітню практику методичні рекомендації щодо підвищення якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університетів Китайської Народної Республіки. Ці рекомендації включають в себе такі заходи, як: вдосконалення змісту освітніх програм підготовки бакалаврів з фізичного виховання; підвищення рівня кваліфікації педагогічних працівників, які здійснюють підготовку бакалаврів з фізичного виховання; впровадження інноваційних технологій у освітній процес підготовки бакалаврів з фізичного виховання; активізація науково-дослідної та інноваційної діяльності університетів у галузі фізичного виховання.

Практична цінність розробок підтверджується їх впровадженням в освітній процес закладів вищої освіти, зокрема в освітній процес: ХНЕУ імені Семена Кузнеця— модель управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі КНР) під час викладання навчальної дисципліни «Моделювання освітньої та професійної

підготовки фахівця» (довідка №23/86-02-39 від 10.07.2023 р.); Педагогічного коледжу Нейцзян (провінція Сичуань) (довідка від 16 червня 2023 року) та Нейцзянського професійно технічного коледжу (провінція Сичуань) – модель управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі КНР) (довідка 16 червня 2023 року).

Практична значущість результатів дослідження визначається тим, що впроваджено методичні рекомендації розробленої авторської методики оцінки ефективності перевірки якості освітніх програм на таких етапах: розробка системи показників оцінки ефекту; розробка та обґрунтування нормативних значень для кожного показника; проведення консолідуючої рейтингової оцінки ефекту від якісної перевірки освітніх програм із виділенням 3-х рейтингових груп; калькулювання витрат на перевірки освітніх програм з подальшою їх якісною оцінкою; розрахунок та інтерпретація показника ефективності перевірки освітніх програм.

Теоретичними положеннями та практичними напрацюваннями *можуть послуговуватися*: викладачі під час проведення аудиторних і позааудиторних занять, при розробці навчальних програм, створенні навчальних посібників із фахових дисциплін; студенти в процесі підготовки до лекційно-семінарських занять, при написанні курсових і магістерських робіт. Матеріали дослідження *доцільно використовувати* в під час підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

У цілому, дослідження має важливе наукове та практичне значення для розвитку теорії та практики щодо управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Дисертація Чжан Ліана має чітку структуру, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг становить 264 сторінки (11 авт. арк.). Дисертація містить 29

таблиць, з яких 3 займають 4 повних сторінки, 15 рисунків (1 рисунок займає 1 повну сторінку), 5 додатків на 21 сторінці. Список використаних джерел містить 433 найменування на 40 сторінках, із них – 322 іноземною мовою. Обсяг основного тексту дисертації – 186 сторінок (7,75 авт. арк.).

Оцінка змісту дисертації, її завершеність загалом.

Чжан Ліан у вступі обґрунтував вибір теми, обґрунтувавши її актуальність, визначив мету, завдання, об'єкт, предмет, коректно обрав методи наукового дослідження, розкрив наукову новизну, теоретичне й практичне значення своєї роботи, зазначив відомості про апробацію та впровадження отриманих результатів.

У першому розділі – «Теоретичні основи забезпечення якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки)» визначено основні поняття та принципи забезпечення якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету. Чжан Ліан визначає якість підготовки бакалаврів як комплексну характеристику освітньої діяльності та підготовки студента, що виражає ступінь їх відповідності державним освітнім стандартам, державним вимогам та потребам фізичної чи юридичної особи, на користь якої здійснюється освітня діяльність.

Визначено, що забезпечення якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету є системою взаємопов'язаних елементів, які включають у себе такі компоненти: цілі і завдання управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання; основні принципи управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання; критерії та показники якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання; структура системи управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання.

Проведено порівняльний аналіз особливостей підготовки бакалаврів з фізичного виховання в університетах КНР та України. У КНР підготовка

бакалаврів з фізичного виховання здійснюється на основі єдиних державних стандартів якості, які передбачають обов'язкове вивчення таких дисциплін, як теоретичні основи фізичного виховання, спортивна метрологія, спортивна психологія, спортивна педагогіка, спортивні технології, спортивна медицина та інші. У КНР також активно розвивається міжнародне співробітництво у галузі фізичного виховання. Китайські університети співпрацюють з провідними університетами світу в межах обміну студентами, викладачами та науковцями. У цілому, перший розділ дисертації є теоретичним фундаментом дослідження.

У другому розділі «Науково-методичне обґрунтування моделі управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в умовах освітнього середовища університету (на прикладі Китайської Народної Республіки)» розроблено модель управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету. Модель управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в Нейцзянському педагогічному університеті (НПУ) складається з трьох етапів: проєктно-цільовий етап спрямований на розробку цілей і завдань управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання, а також на визначення критеріїв, показників рівнів якості підготовки; організаційно-процесуальний етап передбачає реалізацію заходів, спрямованих на досягнення цілей і завдань управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання; контроль-оціночний етап спрямований на моніторинг якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання та аналіз результатів управління.

На проєктно-цільовому етапі автор пропонує використовувати авторську методику консолідованої якісної оцінки ефекту від моніторингу освітніх програм. Ця методика дозволяє отримати більш точне оціночне судження про рівень ефекту від реалізації міжнародних освітніх послуг, а також сформулювати інформаційну основу реалізації адміністративних процедур управління.

На організаційно-процесуальному етапі автор пропонує використовувати такі заходи, як: розробка і впровадження єдиних стандартів якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання; створення системи моніторингу якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання; впровадження інноваційних освітніх технологій; на контрольно-оціночному етапі автор пропонує використовувати такі методи, як: атестація освітніх програм, анкетування студентів, випускників і роботодавців, аналіз результатів навчальної діяльності студентів тощо.

Автор також уточнює критерії, показники рівні якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання. Критерії якості підготовки поділяються на три групи: особистісний, когнітивний і рефлексійно-результативний.

Загалом, запропоновано модель управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання, яка є системною і комплексною. Модель враховує основні принципи управління якістю освіти, а також досвід вітчизняних і зарубіжних університетів.

У третьому розділі – «Експериментальна перевірка моделі управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в умовах освітнього середовища університету (на прикладі Китайської Народної Республіки та України)» подано результати проведеного педагогічного експерименту експериментальну перевірку розробленої моделі управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання.

Для цього автор організував педагогічний експеримент у двох групах студентів Нейцзянського педагогічного університету (НПУ): експериментальній та контрольній. Експериментальна група навчалася за розробленим автором змістом, методикою та методичним забезпеченням, а контрольна група – за стандартним навчальним планом і програмами.

Результати проведеного педагогічного експерименту показали, що у студентів експериментальної групи індекс професійно-педагогічної

компетентності збільшився з 0,67 до 0,93, тобто на 28%. У студентів контрольної групи цей показник зріс лише на 12%.

На основі отриманих результатів зроблено висновок про те, що розроблена модель управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання є ефективною. Вважаємо, що висновки до розділів і загальні висновки дисертації є чіткими та логічно аргументованими. Вони містять коректні узагальнення і переконують у тому, що дисертант досяг сформульованої мети дослідження і виконав поставлені завдання.

У цілому, дисертація є завершеною науковою працею, яка вносить значний вклад у розвиток теорії і практики управління якістю підготовки фахівців у галузі фізичного виховання.

Порушень академічної доброчесності у дисертаційній роботі здобувача не виявлено.

Мова і стиль дисертації. Дисертація написана грамотною, зрозумілою та чіткою мовою, результати досліджень викладені в логічній послідовності, що дозволяє читачеві легко зрозуміти їхню сутність. Робота добре структурована, розділена на логічні частини, які логічно пов'язані між собою. Це робить дисертацію легкою для сприйняття та розуміння. Аргументація основних положень і висновків є достатньою, щоб підтримати їх. Чжан Ліан використовує широкий спектр методів дослідження, які дозволяють йому обґрунтувати свої твердження. Текст дисертації оформлений відповідно до чинних вимог. Це свідчить про те, що дисертант уважно поставився до написання дисертації та дотримався всіх необхідних правил. У цілому, дисертація є якісною науковою роботою, яка відповідає всім вимогам, встановленим для дисертацій такого рівня.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання.

Уважаю, що результати дисертації та висновки, які отримані в ході дослідження можуть бути використані під час перепідготовки науково-педагогічних працівників, перегляду навчальних і робочих навчальних програм, силябусів; укладання навчально-методичних комплексів професійно орієнтованих дисциплін; підготовки дистанційних курсів у контексті міжкультурної взаємодії та самовираження тощо.

Повнота викладення наукових положень, висновків рекомендацій дисертації в опублікованих працях. За темою дисертації опубліковано в 12 публікаціях (11 одноосібних), із них: 3 статті – у вітчизняних фахових наукових виданнях, 4 статті – у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва розвитку та Європейського Союзу (Республіка Польща), зокрема одна стаття опублікована в журналі, матеріали якого індексуються в наукометричній базі Scopus, 5 тез доповідей та матеріалів наукових конференцій.

Зазначені публікації відображають основні наукові положення, зокрема ті, які здобувачем винесено на захист дисертаційної роботи.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Загалом позитивно оцінюючи наукове і практичне значення здобутих ЧжанЛіаномрезультатів, слід назвати деякі дискусійні положення, а також висловити окремі побажання:

1. У першому розділі при аналізі проблеми забезпечення якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання було б доцільним більш чітко визначити основні наукові підходи та розбіжності у дослідженнях українських та китайських учених з даної проблематики, виявити групи досліджень, їх основні здобутки та невирішені питання.

2. У дисертації недостатньо розглядається питання забезпечення якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання з урахуванням специфіки регіону, в якому розташований заклад вищої освіти.

3. Упевнені, що дисертацію прикрасив би ґрунтовний аналіз переваг недоліків процесу забезпечення якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання. Це обумовило б можливість більш чіткого окреслення проблемного поля дослідження.

4. Позитивно оцінюючи обґрунтовані у процесі дослідження основні теоретичні положення, зауважимо, що у дисертації недостатньо розглядається питання ефективності заходів, спрямованих на підвищення якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання.

Проте зроблені зауваження суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку результатів представленої дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Чжан Ліана «Управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки)» є завершеним, оригінальним, самостійним науковим дослідженням.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Враховуючи актуальність, новизну, завершеність, самостійність, вірогідність висновків і цілісність дисертації Чжан Ліана на тему «Управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки)» є самостійним і завершеним науковим дослідженням, яке виконано за актуальною темою з використанням відповідних методів наукового пошуку. Дисертація містить науково обґрунтовані результати, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, достатньо повно оприлюднені в наукових працях та свідчать про особистий внесок здобувача в науку. Робота відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і

науки України № 7.9 від 31.03.2019) та пп. 6, 7, 8 і 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 341 від 11.03.2022) а Чжан Ліан заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
декан факультету фізичного виховання і спорту
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди

Віталій КОРОБЕЙНИК

